

СИЛАБУС
з курсу «Соціологія»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю
242 «Туризм»

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 3 кредити (ECTS): 14 годин лекції, 16 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійна робота, залік.

Викладач курсу – Сафронська Ірина Михайлівна к.е.н., доцент кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін (<http://new.khntusg.com.ua/staff/safronska-irina-mihajlivna>)

ОПИС КУРСУ

Пререквізити - базові знання з дисциплін: "Соціальна філософія", "Психологія", "Економічна теорія", "Історія української державності".

Постреквізити. Продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: "Соціокультурний сервіс", "Менеджмент туризму", "Психологія ділового спілкування", "Гендерні аспекти в туризмі", "Рекрутинг, навчання та розвиток персоналу".

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Навчальна дисципліна «Соціологія» буде корисна майбутнім висококваліфікованим фахівцям для набуття знань і навичок розуміння оточуючих їх соціальних явищ та процесів, які відбуваються в даний момент в Україні, дослідження гострих суспільних питань соціальної нерівності, бідності та багатства, міжнаціональних, економічних та політичних конфліктів, процесів, які відбуваються у всіх інститутах українського суспільства, формування активної життєвої та громадянської позиції студентства, їх ціннісної орієнтації, в тому числі й професійної. Дисципліну «Соціологія» присвячено ознайомленню з об'єктом, предметом, структурою, категоріальним апаратом соціологічної науки, історичним розвитком соціологічної думки в Західній Європі і на Україні, з питаннями методології, методики та технології конкретних соціологічних досліджень, а також зі специфікою застосування результатів соціологічних досліджень та соціальних технологій у практичній діяльності.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

- поняття суспільства як соціальної реальності та цілісної системи;
- головні етапи культурно-історичного розвитку суспільства, механізми та форми соціальних змін;
- поняття особистості як суб'єкта соціальної дії та соціальних взаємодій;
- культурно-історичні типи соціальної нерівності та стратифікації;
- мати уявлення про горизонтальну і вертикальну соціальну мобільність;
- загальні проблеми стратифікації українського суспільства, причини нерівності, взаємини соціальних груп, спільнот;
- основні етапи проведення та методи соціологічного дослідження.

вміти:

- об'єктивно, на наукових засадах, визначати місце та роль соціології в системі соціогуманітарних наук;
- визначати своє місце в соціальній структурі суспільства, а також соціальні ролі, які виконує людина в житті;
- використовувати отримані теоретичні знання для оцінки конкретних ситуацій, що виникають у повсякденному житті;
- передбачати можливі наслідки різноманітних життєвих ситуацій; формувати у себе соціологічну культуру.

Мета та основні задачі дисципліни.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти стійкого уявлення про основи фахових знань про категорії, функції та напрями теоретичної соціології, про суспільство як соціальну систему, соціальні зв'язки і відносини, соціальні інститути та групи, способи їх організації, закономірності функціонування та розвитку, наукового соціологічного мислення, здатності до розуміння і інтерпретації суспільних процесів і явищ.

Предметом вивчення «Соціології» є теоретичні концепції соціології, практичні навички проведення соціологічних досліджень з актуальних проблем сучасного життя людини в суспільстві.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладення курсу, є надання здобувачам вищої освіти:

- аналізу суспільства як цілісної системи та її складових елементів;
- вивчення предмету, структури, функцій, принципів, методів, основних категорій та законів соціології як науки;
- ознайомлення з особливостями становлення соціології як самостійної науки;
- вивчення структури та змісту спеціальних соціологічних теорій;
- вивчення теоретичних основ проведення прикладних соціологічних досліджень, а також основних методів збору, обробки, аналізу результатів соціологічних досліджень;
- аналіз шляхів реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці.

Компетентність, що забезпечує. Вивчення дисципліни забезпечує формування у фахівців здатності:

- зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
- діяти соціально відповідально та свідомо
- навички міжособистісної взаємодії.

Результати навчання - в результаті вивчення курсу студенти знають історію, соціології та сучасні соціологічні теорії, можуть зібрати інформацію, провести соціологічне дослідження та аналіз соціальних структур і процесів на мікро-, мезо- та макрорівні, можуть кваліфіковано асистувати на всіх етапах проведення соціальних досліджень, що їх здійснюють аналітичні центри, соціологічні інститути; компанії, які спеціалізуються на маркетингових дослідженнях, та інші організації державної та недержавної форми власності, що здійснюють соціальні дослідження.

Структура курсу

Змістовий модуль 1. «Історія та основні проблеми соціології»

Лекції:

- Тема 1. Предмет та завдання соціології
- Тема 2. Основні етапи розвитку соціології
- Тема 3. Соціальна думка України
- Тема 4. Організація соціологічного дослідження
- Тема 5. Особистість і суспільне життя
- Тема 6. Суспільство як соціальна система що розвивається
- Тема 7. Соціальна стратифікація
- Тема 8. Соціальні організації, інститути та групи
- Тема 9. Соціальні процеси, зміни та рухи

Практичні заняття:

- Тема 1. Соціологія як наука, її предмет та роль у суспільстві
- Тема 2. Історія розвитку соціології в країнах Західної Європи, США
- Тема 3. Історія розвитку соціології в Україні
- Тема 4. Організація і програма соціологічного дослідження
- Тема 5. Теорії особистості. Сучасні соціологічні концепції
- Тема 6. Суспільство як соціальна система
- Тема 7. Соціальна структура. Бідність і нерівність
- Тема 8. Інституційні основи соціального життя
- Тема 9. Соціальна зміна: сутність та різновиди

Змістовий модуль 2. «Галузева соціологія»

Лекції:

- Тема 10. Соціологія сім'ї
- Тема 11. Соціологія виховання та освіти
- Тема 12. Соціологія праці
- Тема 13. Соціологія комунікації
- Тема 14. Конфлікт та девіантна поведінка

Тема 15. Соціологія управління

Практичні заняття:

Тема 10. Формування цінностей у сім'ї

Тема 11. Соціальні проблеми освіти на сучасному етапі

Тема 12. Соціологія праці, економічного життя та соціологія села

Тема 13. Соціальні мережі

Тема 14. Стили поведінки в конфліктних ситуаціях. Конфлікт у групі

Тема 15. Соціальне прогнозування та проектування

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: **модуль 1** – 30 % семестрової оцінки; **модуль 2** – 30 % семестрової оцінки; **екзамен** – 40 % семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>